

<p>درس ۲ نام طراح: فریبا دارابی</p> <p>کانال تخصصی تاریخ من @tarikheman3</p>	<p>به نام خدا</p> <p>معاونت آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش</p> <p>دفتر آموزش متوسطه نظری</p> <p>دبیرخانه راهبری کشوری تاریخ</p> <p>تولید شده در استان مرکزی</p>	<p>محتوای نوشتاری کتاب</p> <p>تاریخ معاصر</p> <p>سال تحصیلی</p> <p>۱۳۹۹-۱۴۰۰</p>
--	---	--

عنوان درس: دوران ناصرالدین شاه

اهداف یادگیری: آشنا شدن دانش آموزان با دوران حکومت ناصرالدین شاه و حوادث و وقایع دوران

پادشاهی وی

انتظارات پس از مطالعه: آشنا شدن دانش آموزان با عملکرد ناصرالدین شاه و همچنین آشنایی با

شخصیت امیرکبیر و حوادث این دوره

❖ دوران طولانی سلطنت ناصرالدین شاه

• قتل صدراعظم دانشمند و ایران دوست میرزا تقی خان امیرکبیر به تحریک فاسدان و بدخواهانی که

منافعشان به خطر افتاده بود.

• آشنایی تدریجی گروهی از ایرانیان با پیشرفتهای اروپاییان.

• واگذاری امتیازات اقتصادی و فرهنگی به بیگانگان نظیر امتیاز روپتر و امتیاز لاتاری و امتیاز خرید و

فروش تنباکو.

❖ **صدارت امیرکبیر**

امیرکبیر از مردان بزرگ تاریخ ایران است. او با اراده ی استوار به اصلاح امور پرداخت و در مدت سه سال و

سه ماه صدرات اقدام های بزرگی انجام داد

۱- لغو لقب های طولانی و بی معنی و اکتفا به کلمه ی جناب حتی نسبت به مقام صدرات

۲- فرستادن شاگردانی به اروپا برای کسب مهارت ها و دانش های جدید

۳- ترجمه ی کتاب و نشر روزنامه

۴- تاسیس مدرسه ی عالی در تهران و ارایه ی طرح مدرسه ی دارالفنون که پس از برکناری او شروع به کار کرد.

❖ امتیاز رویتر

به موجب قرارداد رویتر

حق احداث راه آهن و تراموا و بهره برداری از کلیه معادن و منابع ایران به جز طلا و نقره و سنگ های قیمتی نیز

بهره برداری از جنگل ها و احداث قنات ها و کانال های آبیاری به مدت هفتاد سال

اداره گمرگ ها و حق صدور همه نوع محصولات انگلیسی به ایران به مدت بیست و پنج سال به رویتر واگذار شد.

در مقابل رویتر تنها مبلغ **دویست هزار لیره** برای تامین هزینه های سفر ناصرالدین شاه به اروپا به صورت وام پرداخت کرد.

❖ امتیاز لاتاری

در سال ۱۲۶۷ش. میرزا ملکم خان (معروف به ناظم الدوله) ناصرالدین شاه را قانع کرد که امتیاز تاسیس قمار خانه (لاتاری) را بدون ذکر نام صاحب امتیاز به او واگذار کند. در آن امتیاز نامه شرط شده بود که میرزا ملکم خان بدون اجازه ی نهایی شاه آن را به کسی انتقال ندهد اما او در ازای دریافت چهل هزار لیره آن را به یک

کمپانی انگلیسی واگذار شد. پس از آشکار شدن امتیاز لاتاری علمای دینی ایران با اعلام حرام بودن لاتاری به عنوان یک قمار انگلیسی ها را در دست یابی به منافع آن ناکام گذاشتند.

❖ امتیاز تالبوت

انحصار خرید و فروش توتون و تنباکو در داخل و خارج ایران بمدت پنجاه سال بود که به یک انگلیسی بنام تالبوت داده شد ازاین رواین قرارداد به «قرارداد تالبوت» مشهور شده است و از آنجا که نام شرکت او رژی بود این عهدنامه را رژی نیز می نامند.

ناصرالدین شاه این امتیاز را برابردریافت سالانه پانزده هزارلیره یک وچهارم سود سالانه به تالبوت واگذار کرده بود.

مردم ایران که می دیدند محصول توتون و تنباکو خود را باید به بهای کمی به بیگانه بفروشند و برای مصارف داخلی دوباره آنرا به قیمت گزافی بخرند شروع به قیام واعتراض نسبت به این قرارداد کردند.

❖ لغو امتیاز تالبوت

با صدور فتوای آیت الله میرزای شیرازی و تحریم استعمال تنباکو ، ناصرالدین شاه مجبور به لغو این امتیاز گردید.

❖ نتایج نهضت تحریم تنباکو

درشرایطی باورنکردنی به بارنشست ان زمان اوج اقتدار امپراطور انگلیس بود: گستردگی این امپراتوری به اندازه ای بود که ملکه انگلستان ادعا میکرد که در قلمرو کشورش افتاب هرگز غروب نمیکند در واقع دراین نهضت

مردم ایران توانستند برای نخستین بار در برابر مقتدرترین دولت عالم در آن زمان ایستادگی کنند و آن را وادار به پذیرش خواسته های خود کنند.

سوال های نمونه

۱. عاملان اصلی واگذاری امتیاز رویتر و لاتاری به دولت استعمارگر انگلیس چه کسانی بودند؟
۲. چه کسی به شدت با قرارداد رویتر مخالفت کرد؟
۳. مفاد امتیاز رویتر را بنویسید.
۴. دو مورد از اقدامات امیرکبیر را بیان کنید.
۵. چه کسی فتوای تحریم توتون و تنباکو را صادر کرد؟
۶. سرانجام امتیاز لاتاری چه شد؟

کانال تخصصی تاریخ من @tarikheman3